<u>ПРОЕКЦИОННИ МЕТОДИ</u>

<u>12. Афинитет между две равнини. Афинно-еквивалентни фигури</u>

Проекционни методи се наричат методите за изобразяване на пространството върху равнина.

В основата на всички проекционни методи стои построение наречено **проектиране**, което се състои в следното: В пространството са фиксирани точка S и крайна равнина π, $S \notin \pi$.

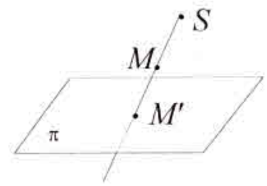

1. За произволна точка M $(M \neq S)$ е определена точката $M' = SM \cap \pi$; $\psi_{\pi}^{S}(M) = M'$.

Точката M' се нарича **проекция на M от центъра S в π**, равнината π – **проекционна равнина**, а S – **проекционен център**.

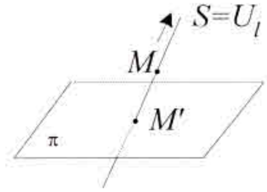

Ако точката S е крайна, проектирането се нарича *централно*.
Ако $S = U_l$ е безкрайна, проектирането се нарича *успоредно*.
Ако $U_l \perp \pi$, т.е. $l \perp \pi$, проектирането се нарича *ортогонално*.
Точката M' не определя еднозначно M. Очевидно точката M' е проекция в π на всяка точка X от правата SM.

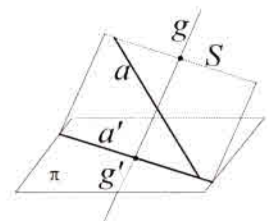

2. Нека a е произволна права, $S \notin a$. Равнината (S,a) пресича π в права a', която се нарича **проекция на правата a от S в π**.
Ако $M \in a$, то $M' \in a'$. Правата a' не определя еднозначно a, тъй като очевидно всяка права x от равнината (S,a) се проектира в a'.
Ако една права g минава през проекционния център S и $G = g \cap \pi$, то всяка точка от g, се проектира в G. Следователно проекцията g' на g е точката G – $g' = G = g \cap \pi$.

3. Ако α е равнина, $S \notin \alpha$, всяка точка от α има единствена проекциия в π, като съответствието между точките от α и техните проекции в π е еднозначно обратимо.
Наистина ако $A \in \alpha$, то проекцията и $A' = SA \cap \pi$ се определя еднозначно от А и обратното $A = SA' \cap \pi$ се определя еднозначно от A′.

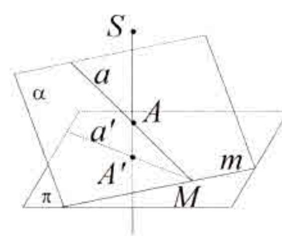

Нека $m = \alpha \cap \pi$. Ако a е права от α , a' е проекцията ѝ в π и $a \cap a' = M$, то $M \in m$. Ако една равнина β минава през проекционния център S и $b = \beta \cap \pi$, то всяка точка от β, се проектира в b. Следователно проекцията β' на β е правата b – $\beta' = b = \beta \cap \pi$.
Ако $Y \in \pi$ то $Y = Y'$, т.е. точките от π съвпадат с проекциите си.
Нека u_α е безкрайната права на крайната равнина α. Проекцията на u_α от S ($S \notin \alpha$), в π е пресечницата u'_α на равнините (Su_α) и π.

Ако центърът S е крайна точка, то (Su_α) е крайна равнина, успоредна на α. Тя ще пресича π в безкрайната □ права u_π , точно тогава, когато α е успоредна на π.

Ако центърът S е безкрайна точка, то (Su_α) е безкрайната равнина Ω, и тя пресича π в безкрайната □ права u_π .

И така u_α се проектира в u_π или когато $\alpha \parallel \pi$, или когато центърът S е безкрайна точка. В случая на успоредно проектиране ($S = U_l$), проекцията на произволна безкрайна точка U_a е безкрайна точка $U_a' \in u_\pi$, тъй като правата U_lU_a е безкрайна и пресича π в точка от u_π. Следователно при успоредно проектиране успоредни прави се проектират в успоредни прави.

<u>Афинитет между две равнини. Афинно еквивалентни фигури</u>

Както видяхме, съответствието между точките на една равнина α $(S \notin \alpha)$ и техните проекции в π е еднозначно обратимо.
Проектирането в π от център S означаваме с ψ_π^S. Ако $\psi_\pi^S(u_\alpha) = u_\pi$, то съответствието между точките на α и π има свойствата на афинна трансформация в равнината.
При изучаване на свойствата на успоредното проектиране важна роля играят така наречените афинно еквивалентните фигури.
Деф. Две фигури F и F\` се наричат *афинно еквивалентни*, ако съществува афинна трансформация, която трансформира $F$ във $F$\`.
<u>**Теорема**</u>: Два равнинни четриъгълника $ABCD$ и $A'B'C'D'$ са афинно еквивалентни, тогава и само тогава, когато $(ACK) = (A'C'K')$ и $(BDK) = (B'D'K')$, където $K = AC \cap BD$ и $K' = A'C' \cap B'D'$.
Доказателство: а) Нека $ABCD$ и $A'B'C'D'$ са афинно еквивалентни. Тогава съществува афинна трансформация φ, такава че $A, B, C, D \xrightarrow{\varphi} A', B', C', D'$. Следователно
$K = AC \cap BD \xrightarrow{\varphi} A'C' \cap B'D' = K'$.
Тъй като афинните трансформации запазват простото отношение, то $(ACK) = (A'C'K')$ и $(BDK) = (B'D'K')$.
б) Нека $(ACK) = (A'C'K')$ и $(BDK) = (B'D'K')$. Ще докажем, че $ABCD$ и $A'B'C'D'$ са афинно еквивалентни.
Нека E е произволна точка и $E \notin (A,B,C)$, $E \notin (A',B',C')$. Тогава съществува точно една афинна трансформация φ такава , че
$A, B, C, E \xrightarrow{\varphi} A', B', C', E'$.

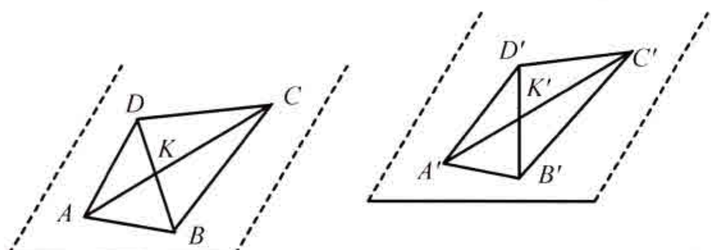

Нека $K \xrightarrow{\varphi} K^*$. Тъй като $K \in AC$, то $K^* \in A'C'$ и $(ACK) = (A'C'K^*)$. Но $(ACK) = (A'C'K')$.
Следователно $(A'C'K^*) = (A'C'K')$ и $K^* \equiv K$\`, т.е. $K \xrightarrow{\varphi} K'$.
Нека $D \xrightarrow{\varphi} D^*$. Тъй като $D \in BK$, то $D^* \in B$\`$K$\` и $(BDK) = (B'D^*K')$. Но $(BDK) = (B'D'K')$.
Следователно $(B'D^*K') = (B'D'K')$ и $D^* \equiv D'$, т.е. $D \xrightarrow{\varphi} D'$.
Така получихме, че $A, B, C, D \xrightarrow{\varphi} A', B', C', D'$, т.е. четриъгълниците $ABCD$ и $A'B'C'D'$ са афинно еквивалентни.